

Wat fijn dat we je interesse hebben gewekt!

Meer informatie Langdurige Intensieve Neurorevalidatie (LIN)

Wat is LIN?

LIN is een specialistisch neurorevalidatieprogramma gericht op het verbeteren van het bewustzijn en algemeen functioneren van patiënten van wie, door het oplopen van ernstig niet-aangeboren hersenletsel (NAH), het bewustzijn niet of niet volledig is hersteld. We spreken dan van een langdurige bewustzijnsstoornis (LBS).

LBS kan in 2 bewustzijnsniveaus worden opgedeeld. Als er geen teken bewustzijn te zien zijn, dan spreken we van een niet-responsief waaksyndroom (NWS; voorheen ook wel vegetatieve toestand genoemd). Deze patiënten hebben hun ogen open, ademen zelfstandig, maar gedrag wat wordt waargenomen berust enkel op reflexen. Er zijn ook patiënten met LBS waar er minimale tekenen van bewustzijn worden waargenomen zoals het opvolgen van een simpele opdracht, het vasthouden van een voorwerp, het tonen van emoties, of het volgen- of fixeren met de ogen. Dit noemen we een minimaal bewuste toestand (Engels: minimally conscious state; MCS).

In Nederland is sinds 2019 vroege-intensieve neurorevalidatie (VIN) mogelijk voor patiënten van 25 jaar en ouder. Voor die tijd was VIN alleen beschikbaar voor kinderen en jongeren tot 25 jaar. VIN is kortdurend en intensief en duurt maximaal 14 weken. Patiënten die dan niet of niet volledig bij bewustzijn gekomen zijn, komen in aanmerking voor LIN.

VIN wordt in Nederland aangeboden door revalidatiecentrum Leijpark te Tilburg. Buiten Kalorama wordt LIN aangeboden in verpleeghuizen in Den Haag, Dordrecht en Bosch en Duin.

Behandelprogramma in grote lijnen

Zoals de naam aangeeft is LIN een langdurig en intensief programma met 3 pijlers:

1. Het verbeteren en optimaliseren van de somatische gezondheidstoestand
2. Verbeteren van het bewustzijnsniveau door een gericht activerend en stimulerend dagprogramma aan te bieden met therapiemomenten door diverse disciplines.
3. Intensieve begeleiding van de naasten van de patiënt.

Samenwerking in- en extern

LIN is bij uitstek een multidisciplinair behandelprogramma. Gezien het langdurige- en intensieve karakter vraagt het nauwkeurige monitoring van het revalidatieproces van de patiënt en heel veel afstemming binnen het behandelteam. De behandelend arts heeft daarin een centrale rol. Gezien de heftige impact van het opgelopen hersenletsel en LBS is begeleiding van de naasten en frequente afstemming met hen noodzakelijk.

Het LIN-programma wordt op dit moment verder ontwikkeld in Nederland. Dit wordt gedaan door de hierboven genoemde LIN-instellingen die allen lid zijn van het Expertisenetwerk Ernstig Niet-aangeboren hersenletsel na coma (EENnacoma; www.eennacoma.net). Eennacoma bestaat uit instellingen die zorg bieden aan patiënten met ernstig NAH én onderzoeksgroep Niemand tussen Wal

en Schip, van de afdeling eerstelijns geneeskunde van het Radboudumc te Nijmegen. Deze onderzoeksgroep is tevens verbonden aan het Universitair Kennisnetwerk Ouderen Nijmegen ([UKON](#)).

Heb je na het lezen van dit document nog vragen?

Neem contact op met Berno Overbeek via het e-mailadres: b.overbeek2@kalorama.nl. Berno Overbeek is boegbeeld LIN Kalorama en tevens werkzaam als promovendus bij Onderzoeksgroep Niemand tussen Wal en Schip, van de afdeling eerstelijns geneeskunde van het Radboudumc te Nijmegen.